

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

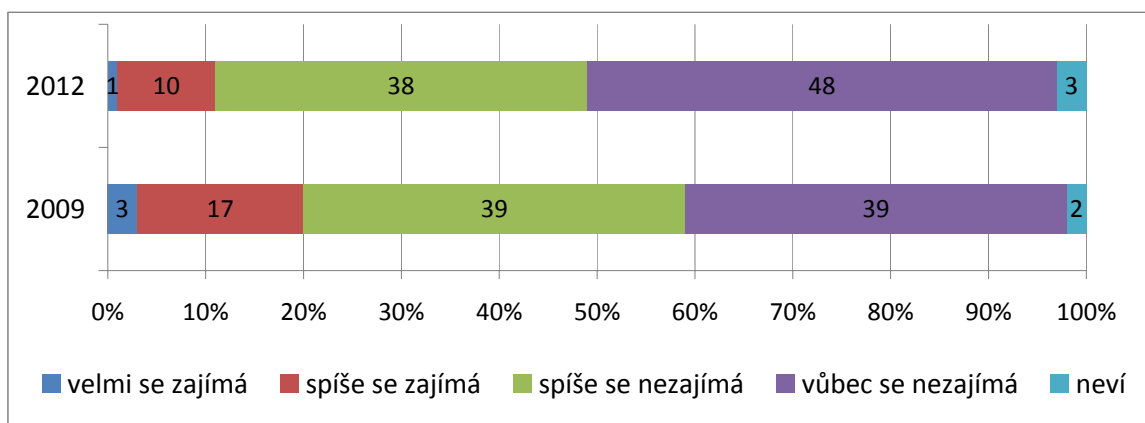
Názory veřejnosti na financování vědy – leden 2012

Technické parametry

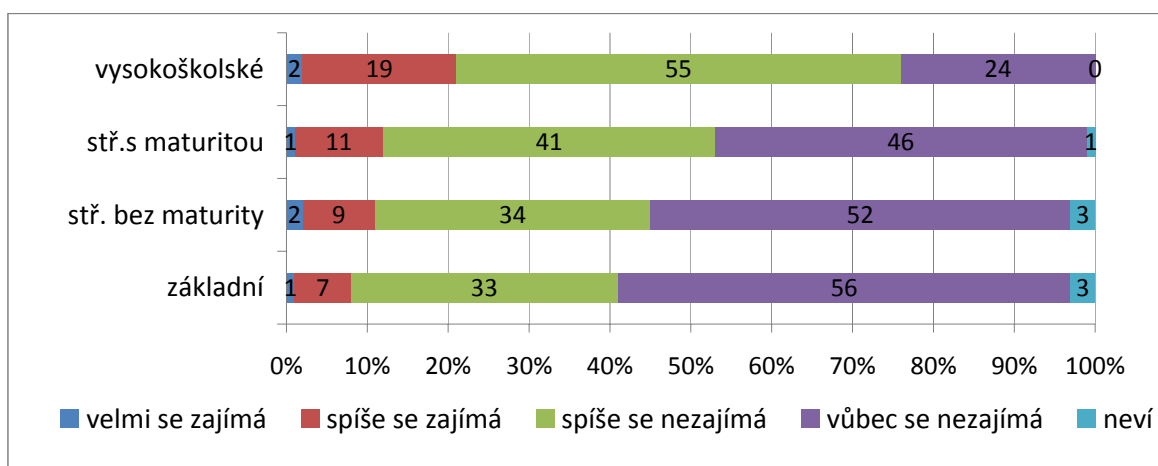
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v12-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>9. – 16. 1. 2012</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1090</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.195, OR.196, OR.197, OR.199, OR.201</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>28. února 2012</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

V lednovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo vědě a výzkumu. Jednou z oblastí zájmu bylo financování vědy. Lidé byli požádáni, aby se vyjádřili nejen k přidělování prostředků obecně, ale také k financování jednotlivých vědních oblastí reprezentovaných tzv. základním a aplikovaným výzkumem.

Aktivní zájem o problematiku financování vědy a výzkumu deklarovala desetina dotázaných (velmi + spíše se zajímá). Naopak žádný nebo jen minimální zájem o téma projevil 86 % respondentů (spíše + vůbec se nezajímá) – viz graf 1.

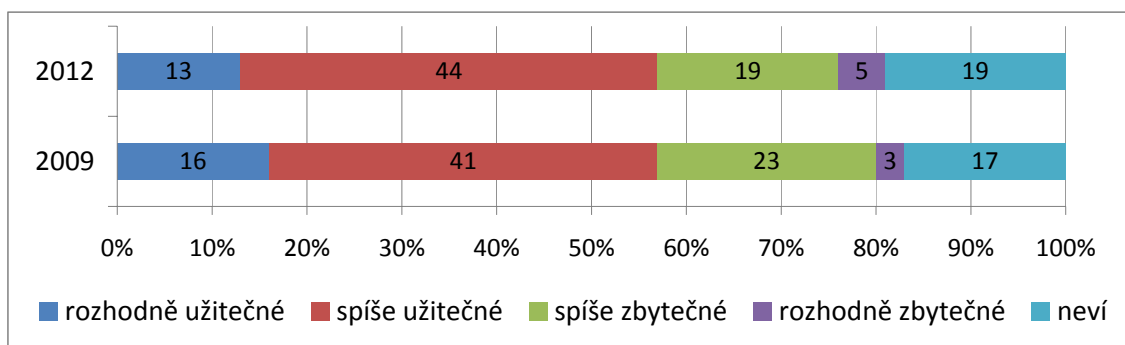
Graf 1: Zájem o problematiku financování vědy a výzkumu¹

Z grafu 2 je dobře patrné, že míra zájmu o problematiku financování vědy a výzkumu je do značné míry ovlivněna vzděláním. Otázka financování vědy nejvíce zajímá vysokoškolsky vzdělané lidi (21 % velmi + spíše se zajímá), a to zřejmě proto, že během studií či další profesní dráhy přicházejí s vědeckým výzkumem do styku častěji než respondenti s nižším vzděláním.

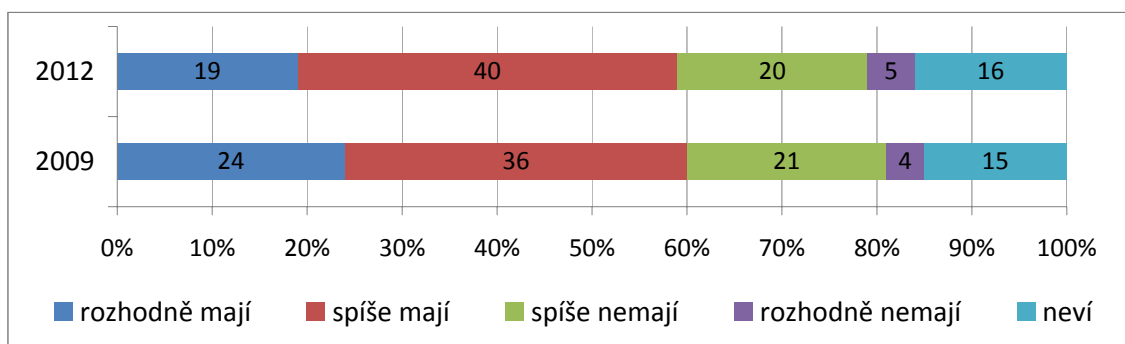
Graf 2: Zájem o problematiku financování vědy a výzkumu v závislosti na vzdělání

Specifickou oblastí v otázce financování jsou obory, u nichž veřejnosti nemusí být zřejmý praktický dopad na běžný život lidí, jelikož momentálně zdánlivě nepraktické poznatky se mohou později využít někde jinde, často v takových oblastech, které se běžného života přímo nedotýkají. Proto musí být při jejich zhodnocení brány v úvahu širší souvislosti, než jen okamžitá praktická využitelnost. Převážná většina lidí si výše popsané širší souvislosti zřejmě uvědomuje. Za užitečné pro společnost považuje tyto obory 57 % občanů (13 % rozhodně a 44 % spíše užitečné) – viz graf 3. Mínění o užitečnosti oborů bez zjevných praktických dopadů je statisticky významně rozšířenější mezi lidmi, kteří se o vědu zajímají a lidmi s vysokoškolským vzděláním.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o problematiku financování vědy a výzkumu v ČR či nikoli?“

Graf 3: Jsou obory bez zjevného praktického dopadu užitečné?²

Pro podporu oborů bez zjevného praktického dopadu státem, se vyslovují tři pětiny všech dotázaných, jak je patrné z grafu 4. Stejně jako u předchozích otázek roste míra souhlasu spolu s vyšším vzděláním a s větším zájmem o problematiku financování oblasti vědy a výzkumu.

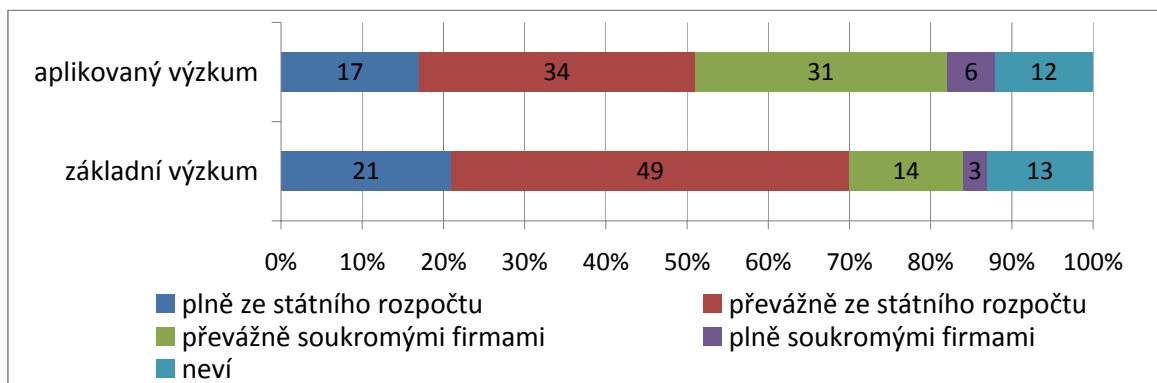
Graf 4: Mají být obory bez zjevného praktického dopadu podporovány státem?³

V návaznosti na diskusi o struktuře financování dvou hlavních oblastí vědy a výzkumu, tj. základního a aplikovaného výzkumu, byly respondentům položeny také otázky mapující podrobněji právě toto téma. Graf 5 zobrazuje, že v otázce základního výzkumu jednoznačně převažuje preference financování ze státního rozpočtu. Odpovědi tak naznačují, že velká část lidí má alespoň rámcovou představu o náplni této vědní oblasti, jež ze své podstaty nenabízí příliš široké pole uplatnění pro komerční využití. Nicméně i zde hraje roli informovanost. Názor, že by mělo být financování základního výzkumu především záležitostí státu, zastává 70 % obyvatel (plně + převážně ze státního rozpočtu), mezi těmi, kteří se zajímají o problematiku financování vědy a výzkumu, je to však již 84 % a ve skupině vysokoškolsky vzdělaných lidí 85 % respondentů. V případě aplikovaného výzkumu se názory lidí liší o poznání více. V rámci celého souboru se 51 % obyvatel vyjádřilo pro financování spíše ze státního rozpočtu (plně + převážně ze státního rozpočtu), zatímco 37 % dává přednost soukromému sektoru (plně + převážně soukromými firmami). S lepší informovaností stoupá podíl těch, kteří upřednostňují roli

² Znění otázky: „Mezi vědními obory jsou i některé takové, které z hlediska každodenního života nemají zjevný praktický dopad. Jsou podle Vás tyto obory pro společnost užitečné nebo zbytečné?“

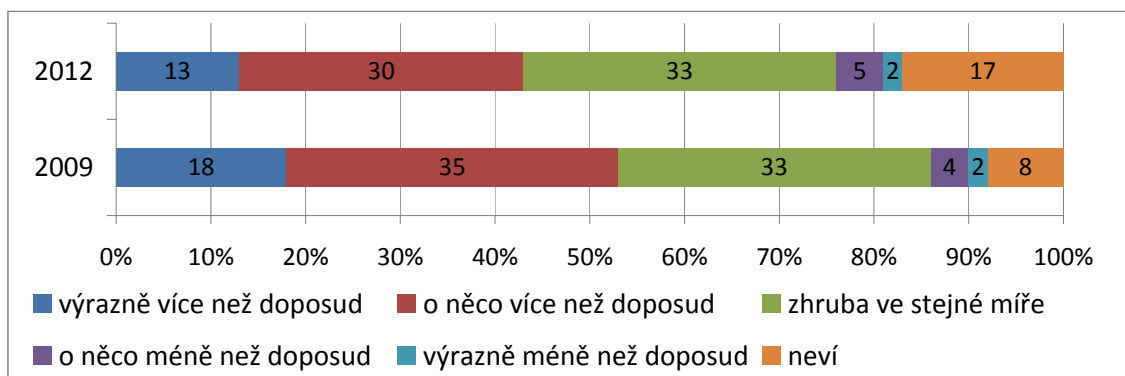
státu jako klíčového sponzora, mezi vysokoškolsky vzdělanými pak nalezneme stejný podíl zastánců financování aplikovaného výzkumu ze státních i soukromých peněz (49 ku 48 %).

Graf 5: Má být základní a aplikovaný výzkum financován státem nebo soukromými firmami?⁴

Co se týče financování vědy a výzkumu ze státního rozpočtu do budoucna, o něco více než desetina lidí se domnívá, že tato oblast má být financována výrazně více než doposud a další třetina si myslí, že má být financována o něco více než doposud. Třetina občanů by přidělované finance ponechala na zhruba stejné úrovni. Názor, že finanční prostředky pro vědu a výzkum mají být sníženy, vyslovilo 7 % dotázaných – viz graf 6. Požadavek na navýšení finančních prostředků zaznává výrazně častěji od lidí, kteří se o problematiku vědy a výzkumu zajímají.

Graf 6: Jak má být oblast vědy a výzkumu financována ze státního rozpočtu do budoucna?⁵

³ Znění otázky: „A mají nebo nemají být takovéto obory podle Vás podporovány ze státního rozpočtu?“

⁴ Znění otázky: „Ve vědě existují dvě oblasti: tzv. základní výzkum, který zejména rozšiřuje poznání o světě v němž žijeme; a tzv. aplikovaný výzkum, který využívá poznatky základního výzkumu a převádí je do praxe například při výrobě nových přístrojů, léků nebo zboží. Do jaké míry mají být podle Vás tyto dvě oblasti vědeckého výzkumu financovány ze státního rozpočtu a do jaké míry soukromými firmami: a) Základní výzkum, který zejména rozšiřuje poznání o světě. b) Aplikovaný výzkum, který zejména přináší výsledky použitelné při výrobě zboží.“

⁵ Znění otázky: „Podle Vašeho osobního názoru má být oblast vědy a výzkumu v budoucnu ze státního rozpočtu financována: “ (viz graf 6).